

N:o 54.

Af Herr A. W. Uhr: Om underdånig skrifvelse rörande förändring af stadgandena i fråga om förvaring, transport och försäljning af fotogén.

I allt högre grad ökas hos alla folkklasser förbrukningen af fotogér, som undandrantränger efter hand de flesta andra lysämnen inom hus. Med skäl torde denna vara således kunna betraktas såsom en bland de nödvändigaste förbrukningsartiklarne, hvilka till billigaste pris borde tillhandahållas konsumenterna. Emellertid ökas priset derå onödigtvis, dels genom införseltull och dels, samt förnämligast, genom de många hämmande band, som till säkerhet mot dess förmenta eldfarlighet blifvit lagda på dess förvarande och transporterande.

I hvilken hög grad detta är fallet skönjes bäst vid en närmare granskning af de båda förordningarne af den 26 November 1875, angående eldfarliga oljor och vissa dermed jemförliga vätskor samt angående deras transporterande på jernväg. Om äfven de föreskrifna försigtighetsmåttén mot eldfara vid försling och förvaring kunna anses ändamålsenliga för åtskilliga andra dylika vätskor, så synas de deremot alldeles obehöfliga för fotogén. De kunna möjligen förklaras derigenom att man i början hade mindre kännedom angående fotogénens eldfarlighet, jemförelsevis med öfriga sådana vätskor. Men sedan stadgadt blifvit, att ingen fotogén i handeln får förekomma, som lemnar antändbar ånga vid + 40 grader Celsius eller derunder, och sedan man genom en längre tids erfarenhet hunnit öfvertyga sig, att derefter få ämnen äro mindre antändliga än fotogén, hade man bort kunna förmoda, att åtminstone de obehöfliga försigtighetsmåttén, som allt för mycket fördyrande inverka på handeln dermed, skulle af skaffas.

Den i handeln förekommande fotogénen kan icke antändas, utan att med flit uppvärmas till en värmegrad af + 40 grader Celsius, hvilket väl ingen gerna kan tänkas vilja göra annat än mordbrännare. Sådant blir dock i alla händelser svårt, då fotogén i följd af sin beskaffenhet vanligtvis måste förvaras i jernkärl eller i jernbandade träfat. En upphettning till nyssnämnda värmegrad är således egentligen blo

tänkbar vid en större eldsvåda, då äfven alla andra föremål blifva antändbara. Äfven om man kastar ett brinnande ämne, såsom en antänd svafvelsticka eller cigarr, i fotogénen, fattar den icke eld, om den ej på förband blifvit uppvärmd till nämnda grad. I vida högre grad antändliga äro deremot en mängd andra, vanligen förekommande ämnen, i afseende på hvilka inga särskilda försigtighetsmått af offentlig myndighet blifvit föreskrifna, såsom t. ex. halm, hö, hyfvelspån, krollspint, trä i förädlade former, bomull, lin, hampa, papper m. m., som här skulle vara för långt att uppräknas.

Märkligast är dock, att icke sprit inräknas bland eldfarliga vätskor, ehuru den är antändlig till och med vid 20 graders köld. Och dock förvaras större delen af allt vårt bränvin, innän det renas eller förädlas till försäljning, i form af sprit till stora quantiteter både å offentliga upplag och i enskilda lokaler.

I afseende på fotogénen må ytterligare nämnas, att man hos oss aldrig hört talas om någon olycka med fotogén, utan att sådana endast inträffat med den orenade varan eller med gasolja, hvilken man i början förblandade med fotogénen. Till och med vid reningsfabrikerna, der dock stora quantiteter renad fotogén förvaras vid sidan af den orenade varan och gasoljan, har någon olyckshändelse med den förra icke veterligen försports.

Följderna af att den allmänt använda fotogénen vid förvaring, transporterung och försäljning blifvit underkastad samma stränga försigtighetsmått som andra verkliga eldfarliga vätskor, hvilka just derfor i blott ringa mån förbrukas, har emellertid blifvit den, att blott några få, förmögnare affärsmän, som kunnat drifva handeln i stort, förmått bekosta de dyrbara anläggningar, som måst göras för förvaringen, äfvensom de dryga transportkostnaderna. Dessa hafva återigen i följd häraf, om de slutit sig tillsammans, efter behag kunnat höja prisen. I Stockholm har, såsom bekant, en enda firma redan lyckats slå under sig hela grosshandeln genom att förvärfva besittningsrätt till samtliga upplagsställen. Och ingenting hindrar att, om härför ett tillräckligt kapitalstarkt bolag bildas, detsamma kan ske för hela Sverige, då prisen godtyckligt kunna höjas.

Bästa medlet att undanrödja nyssnämnda olägenheter synes vara att lemna full frihet åt handeln, förvaringen, transporten och försäljningen af en så litet antändbar vara som fotogén. En nyttig konkurrens kunde då ega rum, och priset nedsättas för konsumenterna till det billigaste. Nämnda frihet torde lättast ävågbringas genom att helt enkelt i början af de omnämnda förordningarne utstryka allt som rörer rektifierad fotogén liksom alla öfriga vätskor, hvilka räknas till de mindre eldfarliga oljorna, som först vid en upphettning af öfver + 40 grader äro antändliga.

Då jag likväl ej tilltror mig en sådan sakkännedom, att våga påyrka en så genomgripande åtgärd, hvilken äfven kunde sätta på spel denna motions framgång, vill jag nu blott förestå;

att Riksdagen måtte ingå med skrifvelse till Regeringen, att förordningarne angående förvaring, transport och försäljning af fotogén måtte undergå en sådan förändring, att derigenom icke denna allmänt behöfliga varas pris onödigtvis förhöjes.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm i Januari 1877.

A. W. Uhr.

N:o 55.

Af Herr S. A. Hedin: Om anslag till kompletteringsarbeten å bibliotekshuset i Humlegården.

Under denna rubrik har Kongl. Maj:t å åttonde hufvudtiteln legärt ett extra anslag å 39,600 kronor.

Då den nu befintliga återstoden af de för detta byggnadsarbete beviljade medel är så ringa, att arbetet redan en tid endast kunnat långsamt bedrifvas, derest det ej skulle i följd af brist på penningar helt och hållet afstanna;

Då det sålunda är angeläget, att det anslag, som för arbetets fullbordan erfordras, med allra första varder disponibelt, så vida ej riksbibliotekets efterlängtade förflyttning till dess nya lokal skall, till ytterligare men för den dyrbara bokskattens ändamål och bibliotekspersonalens helsa, fördröjas ännu ett år, från eftersommaren 1877 till samma tid 1878;

Då den af Kongl. Maj:t äskade summa för nu återstående kompletteringsarbeten